

[?Tehran-Bak mkdal in n niy vacibdir](#)

Cnubi Qafqaz regionunun nqliyyat v logistika xritsi dyiir. Martn 11-d ran v Azrbaycan hkumtlri arasnda anlama memorandumu imzalanb ki, bu, Azrbaycann Zngzur qtisadi Zonas il Naxvan Muxtar Respublikas arasnda ran razisi vasitsil yeni laqlrin qurulmasna dair tarixi snddir. Hans .ki, bu snd vvlki txminlri ciddi kild dyick

AranNews - 23 mart 2021-ci ild "Ever Given" adl konteyner gmis Süvey kanalnda pal¸a oturdu v digr gmlrin ondan istifad etmsi ü¸ün yolu balad. Bu su yolu dünya ticartinin 12%-dn ¸oxunu dayan v dünyada n ¸ox istifad ediln gmi¸ilik xtlrindn biridir. Kanal hm d dünya neftinin 7%-nin v gündlik konteyner damalarnn 30%-nin danmasn öhdsin almdr. Bellikl, bu kanaln balanmas global ticart tsir edir. Ona gör d bu hadis sbbindn bzi gmlr .alternativ marrutdan istifad etmk mcburiiyytind qalr

Süvey kanalnn balanamasnn bir hft rzind aradan qaldrilmasna baxmayaraq, sözügedn hadis dünyann bu marrutdan hddn artq asllnn thüklri il bal suallar dourdu. Süvey kanalnn mühasirsinin iqtisadi ziyan global nqliyyatn kövrkliyini sübut etdi. Bu da öz növbsind alternativ quru v ya dniz nqliyyat marrutlarnn inki af etdirilmsi mslsini gündm gtirdi. Ona gör d, hmin hadisdn sonra Rusiya v ran alternativ gmi¸ilik marrutlarnn, xüsusil imal Dniz Marrutu (NSR) potensial v imal-Cnub Beynlxalq Nqliyyat Dhlizinin (INST) taplmasnn zrriliyi haqda düünmy baladlar. Bel ki, Rusiyann dövlt irkti imal qütbünün sürtl rimsi v Rusiyann güclü buzqran gmlrinin mövcudluunun imal dnizin ¸x yaxladracan v onun Süvey kanaln vz ed bilcyini vurulayb. Digr trfdn, ran rsmilri INSTC-ni etibarl v aa riskli alternativ kimi aktivdirmyi istyirlr. Asiya il Avropa arasnda yükdamalar ü¸ün sas marrutlardan birin ¸evrilmk potensialna malik digr alternativ marrut Transxzr rq-Qrb Orta Koridordur ki, ona qsaca Orta Koridor da deyilir. Bu dhliz qdim pk Yolunun brpa edilmsinin n mühüm yollarndan biridir. Ikin planda Orta Koridor Türkiydn balayr, daha sonra Azrbaycan Respublikas razisindn, Gürcüstan v Xzr dnizindn ke¸rk Orta Asiyaya ¸atr, Türkmistan-Özbekistan-Qrzstan v ya Qazaxstandan ke¸rk .¸in qdr uzanr

Orta Koridorun yaradlmas v genilindirilmsi 2013-cü ilin noyabrndan balamdr. ndi bel görünür ki, geosiyasi v geoiqtisadi proseslr Azrbaycan v rann mrkz olmas il bu dhlizin hmiyytini artrr. Hans ki, bu dhlizin .Kmr v Yol Tbbüsünd (BRI) rolu aada izah edilmidir

ran-Azrbaycan mkdal; BRI ü¸ün yeni fürst

Cnubi Qafqaz regionunun nqliyyat v logistika xritsi dyiir. Martn 11-d ran v Azrbaycan hökumtlri arasnda anlama memorandumu imzalanb ki, bu, Azrbaycann Zngzur qtisadi Zonas il Nax¸van Muxtar Respublikas arasnda ran razisi vasitsil yeni laqlrin qurulmasna dair tarixi snddir. Hans ki, bu snd vvlki txminlri ciddi kild dyick. Bu snd uyun olaraq, Azrbaycann qrb rayonlarnn Nax¸vanla laqlri ran razisi vasitsil olacaq. Yeni kommunikasiyalar ¸in Kmr v Yol Tbbüsü (BRI) v Orta Koridor nqliyyat v logistika dhlizinin xritsind strateji dyikliklr sbb olaca übhsizdir.

Bir neçcedil; ildir ki, Çin BRI-nin bir hissi kimi Transxzr Beynlxalq Nqliyyat Marrutunu (TTR) inki af etdirir. TTR Qazaxstan, Xzr dnizi, Azrbaycan, Gürcüstan, Türkiy v Qara dnizi keçn 6500 kilometrlik avtomobil yollar, dmir yollar v limanlar bksi qurma hdflyir ki, bu da dnizl çatdr lma müddtini 60 gündn iki hfty qdr azaldr. Layih Çin hökumtinin ayrd imkanlar v maliyy yardm hesabna hyata keçirilib. 2020-ci ild Azrbaycan v Ermnistan arasnda ba vermi 44 gün lük müharibnin v hazrda Ukraynadak münaqinin yaratd yeni regional v qllobal reallqlara diqqt etmkl bu yolun böyük hmiyyti vardr. Rusiyann Ukraynadak hrbi mliyyatlar v Qrbin Moskvaya qar sanksiyalar Rusiya v Ukrayna razisindn keçn rq-Qrb marrutu üzr nqliyyat v tranzit dhlizlrindn istifadni mhdudladrr. Bellikl, yeni nqliyyat xtlrin tibat artr. Çünki Çin v Avropa müharibnin bitmsini v bütün mslirin hllini gözly bilmz. Buna gör d, yükün davaml idar edilmsi üçün TITR-in hmiyyti .ekspont olaraq artr

2020-ci ild Çin Avropa ttifaq il ticartd AB- ötüb v Brüsselin ticart trfdalar arasnda lider olub. Çin-A xarici ticart dövriyysi il rzind 586 milyard avroya (646 milyard dollar) çatb v Çin yük lrinin böyük bir hissi BRI imal dhlizi il Avropa ölkrin danb. Bellikl, Cnubi Qafqazn avropallar üçün hmiyytini bu kontekstd izah etmk olar. 2020-ci il aprelin 12-d Bakda imzalanm memorandum da problemlrin hlli üçün böyük imkanlar açr. Bu memorandumun mqsd i Zngzurun rq bölgsi il Naxçvan Muxtar Respublikas arasnda yeni dmir yolu, avtomobil yolu v enerji infrastrukturunun yaradlmasdr ki, bu infrastruktur vasitsil ixrac, idxal v ya iki ölkr razisindn tranzit üçün dama hyata keçirilck. Bundan lav, itirak edn trflr öz müstqil razilrind .yollarn tikintisini, inki af v yenidn qurulmasn tmin etmlidir

Bu memorandum Azrbaycan Respublikas il ran arasnda imzalanb, lakin bu yeni kommunikasiya xttinin regionun digr ölkr i v beynlxalq logistika .üçün hmiyytini hesablamaq çtin deyil

Ccedil;inin Avropadak trfdalar artq yeni logistik marrutlar axtarlarn& güclndiribr. Martn 16-da Finlandiyann sas nqliyyat operatoru Nurminen Logistics v Qazaxstan Dmir Yollar darsi TITR-ni kommersionaladrmaq bard qararlarn açqladlar. Hmçinin yeni kommunikasiyalar qurulacaq ki, bu da Azrbaycan hökumtin dmir yolunu inteqrasiya etmy v Çin yük lrinin Türkiy v Avropaya danmas üçün daha bir imkan açmaa imkan verck. Zngzur dhlizi açlaca surtd Çindn Avropaya daha qsa marrut ola bilrdi, lakin bu layih hl hyata .keçirilmyib

Hr halda Cnubi Qafqazdan keçn nqliyyat damalarnda hmiyytli artm göznilir. BRI-nin budaqlar n qdr artarsa, bu tbbüs d bir o qdr hmiyytli olur. Bu arada ran da yollar v marrutlar modernldirmy balayb. Çinl rann birbaa mkdaln da unutmaya olmaz. Bel ki, 2021-ci ild iki ölkr arasnda ticart dövriyysinin hcmi 14,9 milyard dollar tkil edib. Bu rqm Çinin Avropa ttifaq il ticarti qdr hmiyytli olmasa da, ancaq öt n ilin martnda Çin v ran arasnda imzalanm 25 illik strateji mkdalq müqavilsini d unutmaya olmaz. Ona gör d Azrbaycandan rana yolun çkilmsi Çin trfinin iini çox asanladrr v onlara müasir

infrastrukturdan v mallarn ¸atdrmaq ü¸ün
thüksiz yoldan istifad etmy imkan verir. Ümumilikd, BRI dhlizi
Çin v trfdalar arasnda n sas dhliz ¸evrilir v Azrbaycanla ran
arasnda mkdalq bir ¸ox problemlrin hlli ü¸ün yax
.imkanlar a¸r